



RPLW/1587/2022 N  
Data: 2022-03-16

Lipina, 16.03.2022

Do:

Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe  
Nadleśnictwo Supraśl  
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku

FSC Polska

## WNIOSEK O USTANOWIENIE LASÓW HCVF 6 W NADLEŚNICTWIE SUPRAŚL W OBRĘBIE DĘBINY k. LIPINY

Szanowni Państwo,

reprezentujemy grupę mieszkańców Puszczy Knyszyńskiej i jej miłośników, korzystających z pełnego spektrum usług ekosystemowych oferowanych przez ten kompleks leśny. Z badań dotyczących wpływu typów lasu na stan zdrowia osób użytkujących je w sposób rekreacyjny (spacery, odpoczynek) wynika, że zdecydowanie najbardziej korzystny dla zdrowia wpływ mają starodrzewy i dojrzałe lasy gospodarcze<sup>1</sup>. Badania przeprowadzone w Polsce wykazały, że w celach rekreacyjnych najchętniej wykorzystywany jest las ze starymi lub wysokimi drzewami<sup>2</sup>. Tego typu drzewostany, obfitujące w pokaźne drzewa o unikalnych kształtach, pozwalają na doświadczanie wrażeń związanych ze starym lasem i dziką przyrodą, przez co stanowią inspirację dla artystów, zwłaszcza fotografów. Z kolei drzewostany produkujące dużą ilość substancji monoterpenowych wpływają korzystnie nie tylko na samopoczucie psychiczne, ale też na poziom odporności komórkowej przebywających w pobliżu ludzi<sup>3</sup>. Z tego powodu mogą pełnić pośrednią funkcję ochronną i wspomagającą zdrowie w walce z pandemią covid-19<sup>4</sup>.

<sup>1</sup> Simkin J., Ojala A., Tyrväinen L., Restorative effects of mature and young commercial forests, pristine old-growth forest and urban recreation forest - A field experiment, *Urban Forestry & Urban Greening*, Vol. 48, 2020, 12656126567.

<sup>2</sup> Gołos L., Społeczne i ekonomiczne aspekty pozaprodukcyjnych funkcji lasu i gospodarki leśnej – wyniki badań opinii społecznej. 2018, ISBN 978-83-62830-68-8.

<sup>3</sup> Li Q., Morimoto K., Nakadai A. et al., Forest bathing enhances human natural killer activity and expression of anti-cancer proteins. *Int J Immunopathol Pharmacol*. 2007;20 (2 Suppl 2):3-8.

<sup>4</sup> Roviello V., Roviello G. N. Lower COVID-19 mortality in Italian forested areas suggests immunoprotection by Mediterranean plants, *Environ Chem Lett*, 2020 Aug 14;1-12.

Tego typu drzewostany dostarczają szerokiej gamy usług ekosystemowych, które podlegają wycenie ekonomicznej i jako takie powinny być brane pod uwagę w procesie decyzyjnym dotyczącym zarządzania ekosystemami leśnymi<sup>5</sup>.

**Z tych powodów zależy nam na zachowaniu najbardziej wartościowych, najstarszych fragmentów Puszczy Knyszyńskiej, które w dużej mierze stanowią o jej przyrodniczej wyjątkowości i nadają jej puszczańskiego charakteru.**

W pobliżu wsi Lipina znajduje się blisko dwustuletni las dębowy, starszy o ok. 40 lat od starodrzewu objętego ochroną w sąsiednim rezerwacie Stara Dębina. Las ten jest nazywany przez mieszkańców „Dębina”, zatem podobnie jak rezerwat. Traktowany jest też jako istniejący „od zawsze” najbliższy stary las dębowy. Jego dorodne dęby widoczne są z oddali, także z dróg łączących Lipinę z sąsiednimi wsiami – Planteczką, Bilwinkami i Pawelkami. Wybijają się zwłaszcza rosące na skraju lasu drzewa o pomnikowych rozmiarach. Również idąc do Dębiny drogą od strony Wierzchlesia, nie sposób nie zauważyć unikalnego charakteru tego lasu, zdominowanego przez imponujące drzewa.

Z dostępnych nam informacji wynika, że jest to jeden z ostatnich fragmentów tak starego lasu dębowego w Puszczy Knyszyńskiej, co czyni go unikalnym w skali kompleksu.

Z rozmów przeprowadzonych z mieszkańcami wsi Lipina wynika, że wspomniany las dębowy stanowi ważny element lokalnej tożsamości kulturowej. Dębina w tradycji mieszkańców Lipiny zapisała się jako miejsce wypasu bydła prowadzonego jeszcze pod koniec ubiegłego wieku, zbioru cenionego chrustu przeznaczonego na opał i teren udanych grzybobrań.

Charakter lasu, zwłaszcza luźno rosące stare, rozłożyste 185-letnie dęby i sosny, wskazuje, że ten fragment lasu został ukształtowany w wyniku działań okolicznych mieszkańców, zwłaszcza podejmowanych przez nich praktyk pasterskich. Z wyżej wymienionych powodów tzw. Dębina w Lipinie zasługuje na pełniejszą ochronę i zachowanie.

<sup>5</sup> Boćkowski M., Rogowski W. 2018. Warszawa Wycena usług ekosystemowych oraz ich zastosowanie w rachunku ekonomicznym – praktyczne przykłady w zarządzaniu zasobami przyrodniczymi.

**Dlatego zwracamy się z wnioskiem o ustanowienie na terenie gminy Szudziałowo, w nadleśnictwa Supraśl w niżej wymienionych wydzieleniach leśnych:**

**01-25-1-02-25 -c -00**

**01-25-1-02-25 -d -00**

**01-25-1-02-25 -f -00**

**01-25-1-02-20 -b -00**

**01-25-1-01-31 -a -99**

**01-25-1-01-32 -b -00**

– lasów chronionych o szczególnym znaczeniu dla tradycyjnej tożsamości kulturowej  
– lasów (High Conservation Value Forests) HCVF 6 w oparciu o „Kryteria wyznaczania Lasów o szczególnych walorach przyrodniczych (High Conservation Value Forests) w Polsce”

Objęcie ochroną w ramach powołania lasów HCVF 6 nie wyklucza i nie stoi w sprzeczności z innymi formami ochrony lasu, zwłaszcza sieci NATURA 2000, jest natomiast zabezpieczeniem tych obszarów przed wyrębem i niekorzystnymi przekształceniami. Zwracamy uwagę, że część starych dębów w tych wydzieleniach została wycięta w ostatnim czasie, a na ich miejsce posadzono sosny, co jest praktyką niekorzystną, sprzeczną z wytycznymi, prowadzącą do pinetyzacji żyznych siedlisk, gdyż sosna nie jest gatunkiem tworzącym zbiorowisko roślinne w siedlisku grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, 9170. Zależy nam na powstrzymaniu tego typu niekorzystnych praktyk we wspomnianych wydzieleniach.

W obrębie wspomnianych wydzieleń leśnych znajduje się siedlisko chronione: grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum, 9170. Zgodnie z poradnikiem ochrony siedliska 9170: *Obecność starych i grubych drzew należy do kluczowych elementów strukturalnych siedliska leśnego, od nich zależy bogactwo flory i*

*fauny*<sup>6</sup>. Zgodnie z ekspertyzą wykonaną na potrzeby PZO Natura 2000 dla Ostoi Knyszyńskiej siedlisko 9170 ma w omawianym miejscu charakter naturalny<sup>7</sup>. W związku z tym ograniczenie wyrębów we wspomnianych wydzieleniach, skutkujące utrzymaniem wysokiego udziału starych drzew, może mieć tylko pozytywny wpływ na stan ochrony płatów siedliska 9170.

Zwracamy uwagę, że zachowanie Dębiny może wymagać pewnej, umiarkowanej ingerencji związanej z utrzymaniem odpowiednich warunków świetlnych w pobliżu drzew o rozłożystym pokroju. Celem gospodarowania w tych wydzieleniach powinno być więc przede wszystkim zachowanie starodrzewu dębowego z domieszką starych grabów, lip i sosen.

Chcemy zauważyć, że większość starych dębów, na których zachowaniu nam zależy, to drzewa dziuplaste, z martwicami, o rozłożystym pokroju. Ich pnie porośnięte są zagrożonymi i chronionymi epifitami, zwłaszcza mszakami. Omawiane drzewa stanowią mało atrakcyjny surowiec, natomiast są niezwykle cennymi elementami biocenotycznymi, które zgodnie z rozporządzeniami o ochronie gatunkowej oraz Standardem FSC ze względu na swoją funkcję powinny pozostać w lesie.

Dlatego stoimy na stanowisku, że Dębina, nosząca tak unikalne i charyzmatyczne cechy, zasługuje na zachowanie nie tylko ze względu na ochronę walorów przyrodniczych czy krajobrazowych okolic wsi Lipina, ale szczególnie ze względu na zachowanie ciągłości tożsamości historycznej i kulturowej. Dębina – z racji swych walorów przyrodniczych, położenia w pobliżu wsi, na skraju kompleksu Puszczy Knyszyńskiej oraz na granicy gmin – ma szansę stać się wizytówką gmin Szudziałowo i Sokółka, miejscem edukacji przyrodniczej, rekreacji oraz profilaktyki zdrowotnej.

Niektóre z okazałych dębów w Dębinie zostały oznaczone na mapie Google, co wzbudziło ogromne zainteresowanie internautów, tysiące osób zapoznało się już z zamieszczonymi tam informacjami. Zwracamy uwagę, iż miejsce ma wybitne walory jako obiekt naukowy, przynajmniej trzy drzewa z obszaru Dębiny zostały wytypowane do badań dendrologicznych zainicjowanych przez dr hab. Adolfa Korczyka z Instytutu Badawczego Leśnictwa z Białowieży.

<sup>6</sup> [https://siedliska.gios.gov.pl/images/pliki\\_pdf/publikacje/pojedyncze\\_metodyki\\_dla\\_siedlisk/Grd-rodkowoeuropejski-i-subkontynentalny-Galio-Carpinetum-i-Tilio-Carpinetum.pdf?fbclid=IwAR1QOqFWI4c4VOKuX\\_rmFov9IpvMNmp4dmTqaOpJn2Tga63FMSZ-yphwHXo](https://siedliska.gios.gov.pl/images/pliki_pdf/publikacje/pojedyncze_metodyki_dla_siedlisk/Grd-rodkowoeuropejski-i-subkontynentalny-Galio-Carpinetum-i-Tilio-Carpinetum.pdf?fbclid=IwAR1QOqFWI4c4VOKuX_rmFov9IpvMNmp4dmTqaOpJn2Tga63FMSZ-yphwHXo)

<sup>7</sup> Typy siedlisk przyrodniczych na terenie Obszaru NATURA 2000 „OSTOJA KNYSZYŃSKA PLH 200006” Analiza i weryfikacja siedlisk do Planu Zadań Ochronnych, Opracowanie: Włodzimierz Kwiatkowski.

Podkreślamy, że nasz wniosek jest zgodny z założeniami planu urządzania lasu nadleśnictwa Supraśl, zgodnie z którym należy dążyć do zachowania i ochrony przed zmianami przyrodniczego krajobrazu ukształtowanego w procesie historycznym.

Liczymy, że opinia społeczności korzystającej z usług ekosystemowych Puszczy Knyszyńskiej, podyktowana chęcią zachowania najstarszych fragmentów tego kompleksu uzyska Państwa poparcie i pozytywnie przychylicie się Państwo do naszego wniosku bez zbędnej zwłoki.

Mamy nadzieję, że status HCVF 6 będzie gwarancją zrównoważonego użytkowania Dębiny, da okolicznym mieszkańcom i organizacjom pozarządowym możliwość konsultowania prac leśnych planowanych na jej obszarze, podkreśli jej walory przyrodnicze, a także stanie się magnesem do korzystania z tego miejsca przez mieszkańców Sokólszczyzny i osób odwiedzających Puszcę Knyszyńską.

Do wniosku dołączamy:

- 1\_ petycję w formie papierowc; wraz z podpisami
- 2\_ wydruk petycji online wraz z podpisami
- 3\_ uchwałę Rady Gminy Szudziałowo
- 4\_ wybrane informacje prasowe na temat tego lasu i petycji
- 5\_ zapiski z rozmów

Z wyrazami szacunku,

W imieniu sygnatariuszy





Supraśl, dnia 30.03.2022r.

Zn.spr.: ZG.054.3.2022



*Dotyczy: wniosku o ustanowienie lasów HCVF 6 koło Lipiny*

W odpowiedzi na złożony w dniu 16.03.2022r. „WNIOSEK O USTANOWIENIE LASÓW HCVF 6 W NADLEŚNICTWIE SUPRAŚL W OBREBIE DĘBINY k. LIPINY” oraz jego uzupełnienie z dnia 21.03.2022 r. Nadleśnictwo Supraśl informuje, że nie przychyliła się do Państwa wniosku.

Jednocześnie wyjaśniamy, że po zasięgnięciu opinii lokalnej społeczności w ww. sprawie, na spotkaniu w dniu 04.03.2022 r. w miejscowości Lipina, w którym uczestniczył także Wójt Gminy Szudziałowo, uzyskaliśmy informację, że okoliczni mieszkańcy nie wykazują chęci dodatkowego kategoryzowania tego fragmentu lasu, czy obejmowania go dodatkowymi formami ochrony przyrody. Poparcie lokalnej społeczności znajduje realizacja dotychczasowej racjonalnej gospodarki leśnej, opartej na obowiązującym Planie Urządzania Lasu (PUL), z uwzględnieniem ochrony drzew spełniających kryteria drzew pomnikowych.

Ww. postępowanie pozwoli zabezpieczyć najokazalsze drzewa, a jednocześnie zapewni ciągłość i zrównoważone wykorzystanie wszystkich funkcji lasu, co jest jedną z ustawowych zasad prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Wniosek nie znajduje uzasadnienia merytorycznego tzn. na wymienionych powierzchniach brak jest dowodów jakoby były one kluczowe dla tradycyjnej tożsamości kulturowej lokalnej społeczności. Podobne stanowisko zajęło Ministerstwo Klimatu i Środowiska w odpowiedzi znak: DLŁ-WKO.050.29.2022.RB z dnia 15.03.2022r. na interpelację K9INT31473 Pana Posła Pawła Krutulę oraz grupy Posłów w sprawie planowanej wycinki drzew na terenie Puszczy Knyszyńskiej, z którą można zapoznać się pod linkiem: <http://orka2.sejm.gov.pl/INT9.nsf/klucz/ATTCCLG6C/%24FILE/i31473-01.pdf>. Także lokalna społeczność zgromadzona na ww. spotkaniu daleka była od

twierdzenia, że omawiany teren przejawia dla nich szczególne wartości kulturowo-historyczne.

Zgodnie z „Kryteriami wyznaczania Lasów o szczególnych walorach przyrodniczych w Polsce” lasy kategorii HCVF 6 to lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnych społeczności. Zwraca się uwagę, że wśród 822 osób popierających Państwa petycję trudno doszukać się znaczącej grupy, reprezentującej społeczność miejscowości sąsiadujących z omawianą dębiną.

Zwracamy jednocześnie uwagę, że stwierdzenie zawarte w Państwa wniosku mówiące o tym, że *„w tych wydzieleniach, w ostatnim czasie, w miejsce części wyciętych dębów posadzono sosny”* jest fałszywe, bowiem wprowadzany skład gatunkowy upraw jest zgodny z występującym na danym terenie siedliskowym typem lasu, co wyklucza możliwość pinetyzacji żyznych siedlisk. Jeśli w niektórych miejscach pojawiła się sosna, to pochodzi ona z samosiewu, a nie z sadzenia.

Jarosław Karpiuk

Nadleśniczy

*(podpisano elektronicznym podpisem  
kwalifikowanym)*

Do wiadomości

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku, ul. Lipowa 51, 15-424 Białystok
2. FSC Polska, ul. Złota 59, Budynek Lumen Złote Tarasy, 00-120 Warszawa,  
[fsc-polska@pl.fsc.org](mailto:fsc-polska@pl.fsc.org)